

Патриоттуулук жана Ата Мекенди сүйүү темасына арналып өтүлүүчү класстык сааттын иштелмеси

Бул класстык саатты өтүүнүн максаты: Окуучулардын Кыргыз Республикасынын мамлекеттүүлүгүнүн тарыхый баалуулугун жан-жүрөгү менен андап туюуларын шарттоо, сыймыктануу сезимдерин ойготуу жана билимдерин тереңдетүү.

Темасы:

АТА МЕКЕН АЛДЫНДАГЫ ЖАРАНДЫК МИЛДЕТ

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк:

➤ Стратегиялык маанилүү документ болуп саналган «Кыргыз жараны» концепциясынын алкагында окуучулардын Ата Мекенди сүйүү, урматтоо жана коргоо сезимдерин шарттай турган патриоттук жана руханий-адептик мазмундагы билимдердин маанилүүлүгүн таанып билүүгө кызыгуусун арттыруу.

Өнүктүрүүчүлүк:

➤ Окуучулардын патриотизм жана толеранттуулук, улуттар аралык жана маданияттар аралык карым-катнаштарды урматтоо жана сактоо багытындагы билимдерин өнүктүрүү.

➤ Кыргызстандын мамлекеттик символдорун урматтоонун ыйыктыгы тууралуу кругозорун кеңейтүү.

➤ Мамлекеттик тилди билүүгө жана үйрөнүүгө кызыгуусун арттыруу жана интеллектуалдык жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү.

Тарбия берүүчүлүк:

➤ Окуучуларды Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдорун урматтоо менен камкор мамиле жасоого тарбиялоо.

➤ Окуучулардын өз Ата Мекенине болгон сүйүүсүн жана патриоттук сезимдерин тарбиялоо.

Жабдылышы: мамлекеттик символика, Кыргыз Республикасынын гимнинин аудиожазмасы, Кыргыз Республикасынын картасы, «Кыргыз жараны» логотиби, «Кыргыз жараны» концепциясынан үзүндүлөр, «Мекеним менден башталат!» кереге гезити, кыргыз ойчулдарынын даанышман ойлору, китеп көргөзмөсү, сүрөт көргөзмөсү, видеоролик.

Музыкалык жабдылышы: Кыргызстан тууралуу патриоттук ырлар.

Класстык саатты өткөрүүнүн формалары: долбоорлорду жактоо, талкуу жүргүзүү, викторина.

Класстык сааттын жүрүшү:

Кыргыз Республикасынын гимни.

Мугалимдин кириш сөзү:

«Кыргыз жараны» концепциясы стратегиялык жактан маанилүү документ болуп саналат. Анткени анын башкы идеясы: «Бир эл — өнүккөн өлкө». Ал эми өнүгүүнүн негизги шарты — биримдик, бүтүндүк жана мекенчилдик. Биримдикте жана бир бүтүндүүлүктө бир максатты аркалап жашаган мекенчил эл түбөлүктүү болот. Мындай элдин улам кийинки мууну ынтымактуу жана ырыс-кешиктүү турмушта өсүп-өнүгөт. Биримдик, бүтүндүк жана мекенчилдик — туруктуулуктун символу. Туруктуулук — бул түбөлүктүүлүк!

2020-жылдын 13-ноябрында Кыргыз Республикасынын Президентинин «2021–2026-жылдары Кыргыз Республикасында Кыргыз жараны деп жарандардын өзүн таануусун өнүктүрүүнүн концепциясы жөнүндө» № 39 Жарлыгы чыккан. «Кыргыз жараны» концепциясы төмөнкүдөй 7 түйүндүү негиздемеге таянат:

1. *Кыргыз тилинин мамлекеттик макамы.* Кыргыз тили Кыргызстан элинин интеграциялык тилине айланышы керек.

2. *Мамлекеттик түзүмдөрдө этникалык азчылыктардын өкүлдөрүнүн болушу.*

3. *«Кыргыз жараны» концепциясын түшүнүү.* Жалпы билим берүү уюмдарынын (мектеп, гимназия, лицей), ЖОЖдордун, жалпыга маалымдоо каражаттарынын, спортчулардын, маданият ишмерлеринин жана дин кызматкерлеринин жардамы аркылуу.

4. *Эне тилди билүү жана аздектеп сактоо.* Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык, ар бир жаран, кайсы улутта экендигине карабастан, 3 тилге укуктуу: эне тили, мамлекеттик тил жана расмий тил.

5. *Мамлекеттин ролу.* Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган адам менен мамлекеттин ортосундагы байланыш. Ар биринин укуктары жана милдеттери. Мында мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлер маанилүү ролду ойношот.

6. *Эгемендүү Кыргыз Республикасынын элинин жалпы улуттук биримдиги, тынчтык жана ынтымак.*

7. *Ата Мекенди сүйүү, урматтоо жана коргоо!* Бул Кыргыз Республикасынын жаранынын эң башкы жана эң ыйык жарандык милдети.

Натыйжада биздин мамлекетибизде ар бир жаран өзүн эркин жана керектүү сезүүгө тийиш.

«Кыргыз жараны» концепциясы ар бирибиз үчүн жөнөкөй, түшүнүктүү жана эң баалуу акыйкатка негизделген: үй-бүлөбүздүн жыргалчылыгы, меймандостук жана эмгекчилдик, туруктуулук, коопсуздук жана биримдик, келечекке болгон ишеним. Мен силерди «Кыргыз жараны» концепциясынын мына ушул жети пайдубалын жакшылап өздөштүрүп, кунт коюу менен түшүнүп, эсиңерге бекем сактап, сабакта жана жашоодо колдонууга чакырам.

Класс 7 топко бөлүнөт. Ар бир топко өз темалары боюнча тапшырманы аткарыш үчүн маалыматтык баракчалар, ватмандар жана маркерлер таратылат.

I.1. Топтор боюнча иштөө:

1-топ. Кыргыз жараны — «Кыргыз жараны» концепциясын түшүнүү.

2-топ. Кыргыз жараны — Кыргыз тилинин мамлекеттик макамы.

3-топ. Кыргыз жараны — мамлекеттик түзүмдөрдө этникалык азчылыктардын өкүлдөрүнүн болушу.

4-топ. Кыргыз жараны — эне тилин билүү жана аздектеп сактоо.

5-топ. Кыргыз жараны — жалпы улуттук биримдик, тынчтык жана ынтымак.

6-топ. Кыргыз жараны — Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган адам менен мамлекеттин ортосундагы байланыш.

7-топ. Кыргыз жараны — Ата Мекенди сүйүү, урматтоо жана коргоо!

Тапшырманы аткарууга 10 мүнөт убакыт берилет. Тапшырма аткарылып бүткүчө патриоттук темадагы ырды коюп коюуга болот.

Ар бир топтун тапшырманы коргоосуна 3 мүнөттөн убакыт берилет.

I.2. Тапшырманы топтор боюнча коргоо:

«Кыргыз жараны» концепциясын түшүнүү — 1-топ

Кыргызстандын баа жеткис байлыгы — бул ажайып табияты жана көп улуттуу эли. Мына ушуну барктоо жана сактоо ар бир жарандын милдети.

«Кыргыз жараны» концепциясынын идеологиясы Кыргыз Республикасындагы 100дөн ашуун улуттун башын бириктирүү жана этностор арасындагы ынтымакты бекемдөө.

Кыргыз тилинин мамлекеттик макамы — 2-топ

Коомубузду бекемдеп чыңдоонун негизи катары мамлекеттик тилди өнүктүрүү.

Кыргыз тили элди интеграциялоочу — биримдиктүү бир бүтүндүүлүктү түзүп турган элге айландыруучу тил болуп калууга тийиш.

Кыргызстанда жашаган этностордун мамлекеттик тилди үйрөнүшүнө жана билишине шарт түзүү.

Улуттун атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнүн негизги шарты катары үч тилдүүлүк принцибине ээ болуу.

Мамлекеттик түзүмдөрдө этникалык азчылыктардын өкүлдөрүнүн болушу — 3-топ

Кыргыз Республикасындагы бардык мамлекеттик мекемелерде жана уюмдарда өлкөбүздөгү ал сандагы улуттардын өкүлдөрүнүн болушун шарттоо.

Өзүңөр окуган мектептен (класстан) ж.б. мисал келтиргиле.

Эне тилди билүү жана аздектеп сактоо — 4-топ

Кыргызстанда жашаган этностордун эне тилин, улуттук дөөлөттөрүн жана маданиятын урматтоо жана сактоо.

Ошону менен бирге эле башка тилдерде эркин сүйлөөгө мүмкүнчүлүк берүү.

Жалпы улуттук биримдик, тынчтык жана ынтымак — 5-топ

Биздин Ата Мекенибиз бир. Ал — эгемендүү Кыргызстан. Ошондуктан биз «*Бир өлкө — бир тагдыр!*» дейбиз.

Тынчтыкты жана ынтымакты тирек туткан эл кылымдар бою жашайт, түбөлүктүү болот.

Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган адам менен мамлекеттин ортосундагы байланыш — 6-топ

Өлкөнүн бардык жетишкендиктери жана ийгиликтери — бардык кыргызстандыктардын күн сайын жана талыкпаган эмгегинин үзүрү.

Биз мээнеткечтик жана жоопкерчилик менен иштеген Эмгекчил Адамды урматтоочу баалуулуктарыбызды өлкөнүн ар бир жаранынын чыгармачылык демилгесин ишке ашырууга шарт түзүп берүү менен бекемдейбиз.

Бул биздин келечек муундар үчүн, Кыргызстан элинин бакубаттуулугу жана гүлдөп-өнүгүшү үчүн жасаган аң-сезимдүү тандообуз!

Ата Мекенди сүйүү, урматтоо жана коргоо! — 7-топ

Биз өзүбүздүн бардык жетишкендиктерибизди коргошубуз, улуттук коопсуздугубузду чындашыбыз керек. Бул ар бир мекенчил инсандын жарандык ыйык милдети.

Биз Ата Мекенибиздин эл аралык алкакта таанылган беделин тынчтык жана ынтымак идеяларын жайылтуу менен бекемдейбиз.

Биз Ата Мекенибиздин Мамлекеттик туусун өлкөбүздүн улам жаны жетишкендиктери үчүн сыймыктануу менен желбирете бийик көтөрөбүз.

Ар бир топтун даярдаган иштерин жактоого 3 мүнөттөн убакыт берилет. Жактап жаткан окуучулардын иши доскага илинет, калган топтор формативдүү баалоо боюнча түшүндүрмө беришет.

II. «Викторина». Ар бир туура жооп үчүн — 1 балл.

1-бөлүк. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик майрамдары

1. 31-августта белгиленген мамлекеттик майрам эмне деп аталат? (Кыргыз Республикасынын Көз карандысыздык күнү.)
2. Кыргыз Республикасында 5-майда белгиленүүчү мамлекеттик майрам кандай деп аталат? (Кыргыз Республикасынын Конституциясынын күнү.)

3. Кыргыз Республикасынын аракеттеги Конституциясы качан кабыл алынган? (2021-жылдын 11-апрелинде референдумда (элдик добуш берүү) кабыл алынган. Редакцияланып бекитилген күнү: 2021-жылдын 5-майы.)

4. Кыргыз Республикасында белгиленүүчү эл аралык майрамдар кайсылар? (8-март — Аялдардын эл аралык күнү, 1-май — Эмгекчилердин тилектештигинин эл аралык күнү.)

5. 9-май кандай майрам? (Улуу Жениш күнү!)

6. «Жер жарылып көк чыкты, желин айрылып сүт чыкты!» макалы кайсы майрамга арналат? Ал майрам качан белгиленет? (Нооруз майрамына. 21-март.)

7. Жаңы жыл качан белгиленет? (1-январда.)

2-бөлүк. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдору

«Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик символдоруна терең сый көрсөтүү — Кыргыз Республикасынын ар бир жаранынын патриоттук парзы».

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдору жөнүндө» Мыйзамы, 2-берене.

1. Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдору жөнүндө» Мыйзамы качан кабыл алынган? (2004-жылдын 17-июлунда кабыл алынган. № 91.)

2. Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик туусу качан кабыл алынган? Авторлору кимдер? (1992-жылдын 3-мартында кабыл алынган. Автордук жамаат: Маматбек Сыдыков, Эдил Айдарбеков, Бекбосун Жайчыбеков, Сабыр Иптаров жана Жусуп Матаев.)

3. Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик герби качан кабыл алынган? Авторлору кимдер? (1994-жылдын 14-январында кабыл алынган. Авторлору: Асейин Абдраев, Садырбек Дубанаев.)

4. Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик гимни качан кабыл алынган? Авторлору кимдер? (1992-жылдын 18-декабрында кабыл алынган. Авторлору: Сөзүн жазган: Жалил Садыков, Шабданалы Кулуев; Музыкасы: Насыр Давлесов, Калый Молдобасанов.)

5. Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик гимнин ырдап берүү. Жатка билүү — патриоттуулуктун белгиси.

Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик гимни

Ак мөңгүлүү аска зоолор, талаалар
Элибиздин жаны менен барабар.
Сансыз кылым Ала-Тоосун мекендеп,
Сактап келди биздин ата-бабалар.

Кайырма: Алгалай бер, кыргыз эл,
Азаттыктын жолунда.

Өркүндөй бер, өсө бер,
Өз тагдырың колунда.

Аткарылып элдин үмүт-тилеги,
Желбиреди эркиндиктин желеги.
Бизге жеткен ата салтын, мурасын
Бйык сактап урпактарга берели.

Кайырма: Алгалай бер, кыргыз эл,
Азаттыктын жолунда.
Өркүндөй бер, өсө бер,
Өз тагдырың колунда.

3-бөлүк. Тарыхый-географиялык жана адабий билимдер

1. «Тарыхтын атасы» Геродот Байыркы Кыргызстандын тургундары болгон кайсы урууларды «скифтер» деп жазган? (Сак урууларын.)

2. Байыркы Кыргыз кагандыгы 840–925-жылдары өзүнүн мамлекеттик күч-кубаттуулугунун туу чокусунда болгон. Ошондуктан бул мезгилди академик В. В. Бартольд эмне деп атаган? (Академик В. В. Бартольд бул мезгилди «Улуу Кыргыз дөөлөтү» («Кыргызское великодержавие») деп атаган.)

3. Кыргызстанда импровизатор ырчыларды кандай деп аташат? (Төкмө акын, акын, жамакчы.)

4. Кыргыздар 1917-жылдагы Октябрь революциясына чейин кандай шартта жашашкан жана эмне кесипчилик кылышкан? (Жарым-жартылай отурукташкан көчмөнчүлүк шартта жашашкан. Негизги чарбасы мал багуучулук болгон. Отурукташкан кыргыздар дыйканчылык менен алектенишкен.)

5. Байыркы түрктөр сыйынган негизги кудай ким? (Теңир.)

6. Махмуд Кашгари-Барсканинин орто кылымдардагы дүйнө картасы эмне деп аталат? (Тегерек карта.)

7. Кыргыз Республикасы кайсы мамлекеттер менен чектешип турат? (Түндүгүнөн жана түндүк-чыгышынан Казакстан, чыгышынан, түштүк-чыгышынан жана түштүк тарабынан Кытай менен, батышынан Өзбекстан, түштүгүнөн жана түштүк-батышынан Тажикстан менен чектешет.)

Викторинанын жыйынтыгы чыгарылат.

Мугалимдин сөзү:

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин 2022-жылдын 19-апрелиндеги билдирүүсү боюнча, 2021-жылдын башына карата Кыргызстандын туруктуу калкынын саны 6 миллион 637 миң адамды түздү. Алардын үчтөн бир (34%) шаарларда, үчтөн эки бөлүгү (66%) айыл жерлеринде жашайт. Өлкөбүздө 100дөн ашуун улуттун өкүлдөрү бар.

Кыргыздар — 4 миллион 896 миң (калктын 73,8%), өзбектер — 985 миң (14,9%), орустар — 341 миң (5,2%).

Ооба, ар бир улут ар башкача болобуз. Ар кандай тилде сүйлөйбүз, ар кандай ырларды ырдайбыз жана ар бирибиз өзүбүздүн улуттук каада-салтыбызга ылайык тиричилик кылабыз. Арийне, баарыбыз тең өзүбүздүн ата-энелерибизди, балдарыбызды, туугандарыбызды, жашаган жерибизди жана өлкөбүздү бирдей сүйөбүз. Биз алардын бактылуу жашоосун, жакшылыктарын көргүбүз келет. Ошондуктан биз — кыргызстандыкпыз! Баарыбыз тең Кыргыз жараныбыз! Биз силер менен демократиялык мамлекетте жашайбыз. «Кыргыз Республикасы (Кыргызстан) — көз карандысыз, эгемен, демократиялык, унитардык, укуктук, светтик жана социалдык мамлекет» (Кыргыз Республикасынын Конституциясы, 2021-жылдын 5-майы № 59, 1-берене). Биз тынчтыкта, достукта жана ынтымакта жашайбыз. Салыштырмалуу айтканыбызда, 1991-жылдан берки кыска убакыттын ичинде жаңы мамлекет курулду жана курулуп жатат. Эгемендүү эркин мамлекетибиздин өркүндөп-өнүгүшү үчүн туруктуулук, билимдүүлүк, бекем эрктүүлүк, кайраттуулук жана жан дилибиз менен сүйүү керек.

Биз өзүбүздүн күнөстүү Кыргызстаныбызды сүйөбүз жана сыймыктанабыз!

«Мекеним менден башталат!» темасындагы слайд-шоу көрсөтүлөт.

Рефлексия:

- Мен бүгүн ... билдим.
- Мен ... деп ойлогом.
- Мен ... түшүндүм.
- Мен ... маанайда болдум.
- Мен ... билгенден кийин өзүмдү мурдагыдан ишенимдүү сезип калдым.
- Мен картадан ... билем.
- Мен Кыргыз Республикасынын гимнин ... билем.

Окуучулар көп чекиттердин ордун толтурушат жана окуп беришет.

Үйгө тапшырма: Ар бир окуучу өз алдынча эркин чыгармачылык тапшырманы аткарат: сүрөт тартуу, эссе жазуу, ыр жазуу, аңгеме жазуу, скульптура жасоо.

Окуучулардын болжолдуу жооптору:

«Биздин милдетибиз — мектепте улуу муун менен ийиндеш болуп, руханий биримдикте болууга жана улуттар аралык ынтымакты сактоого умтулуу».

«Улуттук каада-салттарды, ырым-жырымдарды, үрп-адаттарды үйрөнүү менен улуттук маданиятыбызды өнүктүрөбүз, жаңылайбыз жана жакшыртабыз».

«Адамдардын расасына, улутуна жана социалдык абалына карабастан, биз, өсүп келе жаткан муундар, өз ара түшүнүшүүгө аракеттенебиз жана бири-бирибизге көмөктөшөбүз».

«Биз мамлекеттик символдорду таанып билебиз жана аларды сыймыктануу менен урматтайбыз, класстын, мектептин, айылдын, шаардын жашоосуна жигердүүлүк менен катышабыз».

«Улууларды сыйлоо жана урматтоо, кичүүлөргө жардам берүү, жакшы окуу жана көптү билүү — биз үчүн эң башкы жана негизги маселелер».

«Биздин алган билимдерибиз, ой-максаттарыбыз, ишмердүүлүгүбүз, күч-аракетибиз — Ата Мекенибиз үчүн, жаркын жашоо жана адилеттүүлүк үчүн!»

Даярдаган:

А. Б. Элебесова, п.и.к., КББАнын Социалдык гуманитардык
билим берүү лабораториясынын жетектөөчү илимий кызматкери
+996 (777) 605 408 (WhatsApp)
aigulbeishenakun@gmail.com